

Jeg ved ikke, om det er første Gang, der foreligger Forslag for den høje Rigsdag om at flytte Nyboder, men i hvert Fald for Københavns Kommunalbestyrelse har denne Sag været fremme adskillige Gange, og man har der forhandlet indgaaende om at faa Gaderne, navnlig Kronprinsessegade ført igennem, saa at den kunde i ret Linie danne en bekvem Forbindelsesvej til den ny Østbanegaard. Naar De Herrer se paa Kortet, ville de se, at den træffer netop paa det Punkt, og at det vilde være en smuk og god Hovedaare at faa gennemført. Skal det ske, maa ogsaa noget af det, som ikke er omtalt i dette Lovforslag, fjernes, nemlig det gamle Hospital, som der har været Tale om at fjerne, og som, saa vidt jeg ved, skulde anbringes ude paa Fælleden. Det maa bort, og der maatte ogsaa ske nogle Gennembrydninger af private Grunde, der ville blive ret kostbare. Københavns Kommune har som sagt flere Gange forhandlet derom, og senest var der Tale om Erhvervelsen af en Ejendom for Enden af Kronprinsessegade, hvorved man var Herre over den eventuelle Udvidelse. Der ligger en Tapetfabrik der, som den Gang skulde opføres paa ny, og Ejerne henvendte sig da til os med Anmodning om at tage Sagen under Overvejelse. Naar der ikke blev gjort noget ved Sagen den Gang, var det netop, fordi der fra den daværende Marineministers Side med stor Kærlighed blev holdt paa Nyboder. Der havde udviklet sig et saa kærligt Forhold mellem den forhenværende Marineminister og Nyboder, at Frugten deraf blev, at der ingen Ting blev af Gennembrydningen af Gaderne. Vi maatte stille Sagen i Bero. Selvfølgelig bliver det kostbarere nu, efter at Tapetfabrikken er bleven ombygget. Men jeg vil haabe, at en ny Sammenvirken mellem Kommune og Regering vil føre til, at hele dette Kvarter bliver ordnet paa en moderne og tilfredsstillende Maade.

Hvad den sidste Del af Lovforslaget angaar om at opføre ny Bygninger uden for Holmen, maa jeg sige, at jeg ikke er fuldt saa overtydet om det gode ved det. For det første er Grunden, som det allerede er omtalt fra flere Sider, i den nuværende Skikkelse ikke heldig, den kan

ikke bruges, den er usund, fordi der findes et gærende Mudderlag under. Vi vide jo fra Boringer der ude, at der var Folk, der vare nær ved at komme af med Livet paa Grund af, at de giftige Dunster i Grunden stige op. Det, der foreslaas her, er jo intet mindre end at afgrave hele Øen — den forsvinder, naar der skal graves ned til Sandbunden, tre til fem Fod under daglig Vande — og derefter lave en ny Ø paa det samme Sted paa lignende Maade som man lavede Middelgrundsfortet, antager jeg, ved Ophobning af Sandfyld. Det er en ret kostbar Foranstaltning og i og for sig noget ganske nyt, at man saaledes graver et Stykke gammelt København ned til den gamle Bund og laver et nyt Stykke i Stedet for. Men lad det nu gaa. Hvis i øvrigt Beliggenheden var saaledes, at den var absolut nødvendig for Formaalet, skulde jeg ikke sige noget dertil, men jeg ser ikke rettere, end at det bør tages under nøje Overvejelse, om det er rigtigt at opføre et saadant nyt Nyboder paa det Sted. Naar 100 Aar ere gaaet, ligger der et Nyboder, som en Gang vil blive underkastet den samme Kritik, som det gamle bliver her i Salen, og der er fra mange Sider anført gode Argumenter for, at man maaske hellere skulde overlade til Arbejderne selv at sørge for deres Boliger i Byen og ikke kærner dem igen. Den ærede sidste Taler, der i øvrigt udtalte sig til Fordel for, at Staten skulde bygge Arbejderboliger, anførte selv flere Grunde for, at det kunde være nok saa heldigt, at Arbejderne vare helt fri derfor. Han ønskede, at den strenge Kommando, der hidtil har hersket, og hele dette Opsyn, der har været, til en vis Grad maatte falde bort, og deri kan jeg være enig med ham, men hvorfor saa ikke lade det hele falde bort og give de Folk, ligesom andre Arbejdere, en Godtgørelse i Arbejdslønnen til Bolig, saa at de frit kunne bo i Byen, hvor de ville. Paa Bodenholfs Plads, som ligger lige klos op ad det her opgivne Terrain, og kun er skilt derfra ved Trangraven, er der bygget en ret stor Mængde virkelig gode Bygninger, og der vil blive bygget flere endnu, saa den Del af Arbejderne, som ønskede at bo paa det Sted, vil sikkert kunne faa Bolig der. Men efter hvad jeg ved, er der